

Sygn. akt IV KS 59/21

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **A. G.**

oskarżonej o przestępstwo z art. 234 k.k.

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2021 r. w Izbie Karnej na posiedzeniu

skargi na wyrok kasatoryjny Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 sierpnia 2021 r.,
sygn. akt IV Ka (...),

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w O. z dnia 18 lutego 2021 r., sygn. akt II K
(...),

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

postanowił:

- 1. oddalić skargę;**
- 2. obciążyć oskarżoną kosztami sądowymi postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 23 sierpnia 2021 r., sygn. akt IV Ka (...) uchylił wyrok Sądu Rejonowego w O. z dnia 18 lutego 2021 r., sygn. akt II K (...), którym uniewinniono oskarżoną A.G. od zarzucanego jej przestępstwa z art. 234 k.k. oraz przekazał jej sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Ze skargą na wyrok kasatoryjny wystąpił obrońca oskarżonej. Skarżący zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. poprzez nieutrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku, a uchylenie go i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w sytuacji, w której nie zaistniały przesłania stypizowane w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k., nie zaistniała również konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, a w związku z tym nieuwzględnienie, iż Sąd I instancji prawidłowo zastosował przepis art. 17 § 1 pkt. 2 k.p.k., gdyż zachodziły okoliczności wyłączające odpowiedzialność karną, a czyn nie wypełnia znamion czynu zabronionego;
2. obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że nie zachodzą okoliczności wyłączające odpowiedzialność karną, a czyn wypełnia znamiona czynu zabronionego, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie wynika co innego i Sąd I instancji prawidłowo ocenił materiał dowodowy wydając wyrok uniewinniający;
3. obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 437 k.p.k. w zw. z art. 454 k.p.k. przez oparcie rozstrzygnięcia na potrzebie „ponownej oceny dowodów”, która nie jest podstawą wydania orzeczenia kasatoryjnego i co nie było uzasadnione i co narazi na szwank prawo oskarżonego do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, a w związku z tym pominięcie zasad wyrażonych w art. 4 k.p.k., w art. 5 § 1 i 2 k.p.k., w art. 7 k.p.k. polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego, jego wybiórczą i jednostronną analizę, w odniesieniu do zarzucanych aktem oskarżenia czynów poprzez bezpodstawne i nieumotywowane w treści uzasadnienia wyroku, uwzględnienie zarzutów apelującego oraz naruszenia prawa procesowego w sytuacji, w której podniesione zarzuty w kontekście zgromadzonego materiału dowodowego nie odnajdują odzwierciedlenia w sposobie procedowania Sądu I instancji, nie odpowiadają również zasadom logiki i doświadczenia życiowego bowiem istniejące w sprawie wątpliwości rozstrzyga się na korzyść oskarżonego oraz

stosuje się zasadę *in dubio pro reo* powiązaną z zasadą domniemania niewinności;

4. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 437 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez niesporządzenie należytego uzasadnienia wyroku odpowiadającego wymogom uzasadnienia wyroku sądu karnego w sytuacji, w której Sąd odwoławczy wydał wyrok kasatoryjny, oceniając stan faktyczny oraz dowody w sposób odmienny od Sądu I instancji, bez wskazania w części motywacyjnej orzeczenia, jakie rozumowanie Sądu I instancji meriti było wadliwe, ograniczając się przy tym do ogólnego i lakonicznego uzasadnienia swojego stanowiska, w warunkach przeprowadzenia przez Sąd I instancji prawidłowego i szeroko zakrojonego postępowania dowodowego, które pozwoliło na ugruntowanie przekonania Sądu rozstrzygającego o niewinności oskarżonej, o czym świadczył, interpretowany obiektywnie, całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy właściwemu Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga obrońcy oskarżonej okazała się nieuzasadniona.

Przypomnieć należy, że sfera kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi w trybie przepisów rozdziału 55a k.p.k. została przez ustawodawcę ujęta wąsko. Odpowiada ona zakresowi przedmiotowemu skargi na wyrok kasatoryjny, który – zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. – nie obejmuje wszystkich potencjalnych uchybień, których mógłby teoretycznie dopuścić się sąd odwoławczy. Rolą Sądu Najwyższego w postępowaniu skargowym jest wyłącznie skontrolowanie, czy w sprawie wystąpiła tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnej przeszkody, określonej w art. 454 § 1 k.p.k. do wydania wyroku

zmieniającego, oraz czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.). Precyzując – zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (zob. np. wyrok SN z 20.10.2020 r., I KS 9/20), a więc czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne (zob. np. postanowienia SN: z 30.06.2020 r., II KS 7/20; z 7.05.2020 r., I KS 8/20; z 6.06.2019 r., II KS 8/19).

Ponieważ postępowanie skargowe ma charakter postępowania nadzwyczajnego, regulacje w tym zakresie nie podlegają interpretacji rozszerzającej (*exceptiones non sunt extendendae*). Nie tylko więc nie jest możliwe uchylenie wyroku kasatoryjnego z przyczyn innych, niż wymienione w art. 539a § 3 k.p.k., ale naruszenie przez sąd odwoławczy dyspozycji art. 437 k.p.k. lub dopuszczenie się uchybienia z art. 439 § 1 k.p.k. musi mieć – w realiach procesowych danej sprawy – charakter oczywisty i jednoznaczny. Z pewnością zaś samo przekonanie strony o nietrafności wyroku kasatoryjnego nie jest wystarczające do uwzględnienia tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Uzasadnienie Sądu odwoławczego wskazuje jednoznacznie na wadliwość i sprzeczność z dyrektywami art. 7 k.p.k. oceny Sądu *meriti* odnoszącej się do treści i istoty zarzucanego oskarżonej czynu. Sąd Okręgowy po przeprowadzeniu własnej oceny w tym zakresie, do czego był w pełni upoważniony rozpoznając zarzuty podniesione w tym zakresie w apelacji, doszedł do przekonania, że oskarżona – składając zawiadomienie do organów ścigania – nie pozostawała w błędzie, a tym bardziej w błędzie usprawiedliwionym w stopniu wyłączającym jej odpowiedzialność za

przestępstwo z art. 234 k.k. Zaprezentowana ocena Sądu odwoławczego odnośnie odpowiedzialności oskarżonej, wysnuta na podstawie zebranego materiału dowodowego sprawy ocenionego z uwzględnieniem czasu oraz pełnego zakresu okoliczności objętym aktem oskarżenia jest kategoryczna, a wniosek tej oceny – jednoznaczny. Instancja *ad quem* zajęła więc konkretne stanowisko, które poprzedzone zostało dokonaniem przez własnej, niekorzystnej dla oskarżonej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów.

Na przeszkodzie samodzielnej, tj. następującej w postępowaniu apelacyjnym konwalidacji uchybień dostrzeżonych przez Sąd Okręgowy i wydania orzeczenia kończącego postępowanie stał zakaz *ne peius* wyrażony w art. 454 § 1 k.p.k., skutkiem którego musiał być wyrok o charakterze kasatoryjnym, co stronie skarżącej zostało czytelnie, przekonująco i trafnie wyłożone.

Jeżeli chodzi o zarzut skargi wskazujący na naruszenie zasad sporządzania pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego, to okoliczność ta nie może stanowić przedmiotu skargi wywiedzionej w trybie przepisów rozdziału 55a kodeksu postępowania karnego, do czego nawiązano na wstępie. Przepis art. 457 § 3 k.p.k. (jak i art. 424 k.p.k. stosowany w postępowaniu odwoławczym z mocy odesłania z art. 458 k.p.k.) nie zostały bowiem wymienione w art. 539a § 3 k.p.k. jako mogące stanowić przedmiotową podstawę skargi na wyrok kasatoryjny. Niezależnie od powyższego nie sposób przyjąć, jakoby wywód Sądu odwoławczego zawarty w pisemnych motywach wyroku, nie cechował się odpowiednim poziomem merytorycznym, czy też niewłaściwym stopniem szczegółowości skoro umożliwia prześledzenie, zrozumienie i – mającą znaczenie dla wyników postępowania skargowego – ocenę toku rozumowania tego Sądu.

Odnosząc się do obszernie eksponowanych w skardze zarzutów pod adresem merytorycznej – ewentualnej – zasadności przypisania oskarżonej odpowiedzialności karnej, uznać należało, że okoliczności te bezpośrednio dotyczą analizy i oceny zgromadzonego materiału dowodowego. O ile –

teoretycznie – mogłyby one podlegać rozważeniu w toku postępowania kasacyjnego, i to przy spełnieniu dalszych warunków, w szczególności wynikających z art. 519 k.p.k. i art. 523 § 1 k.p.k., to nie są one domeną postępowania zainicjowanego wniesieniem skargi na wyrok kasatoryjny, której podstawy – na co wcześniej już kilkakrotnie wskazywano – zostały określone wąsko, w szczególności zaś nie wymieniają, jako podstawy uchylenia wyroku przez Sąd Najwyższy w tym trybie, uchybień mogących wskazywać na naruszenie niewymienionych w art. 539a § 3 k.p.k. przepisów, np. art. 433 § 2 k.p.k. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednoznacznie i zasadnie wskazuje się, że sąd skargowy nie został upoważniony do kontroli przeprowadzonej w wyroku Sądu odwoławczego oceny poszczególnych dowodów w płaszczyźnie odpowiedzialności karnej oskarżonego, zaś skarga na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego nie służy weryfikacji oceny dowodów dokonanej w II instancji (zob. np. postanowienia SN: z 11.06.2021 r., III KS 1/21; z 31.05.2021 r., V KS 13/21; z 10.02.2021 r., V KS 3/21; z 11.05.2020 r., IV KS 16/20). Rozpoznanie sprawy w tym zakresie należy bowiem do sądów powszechnych, zaś interwencja Sądu Najwyższego w ten zakres orzekania stanowiłaby naruszenie ich kompetencji do rozpoznania sprawy, co kłóciłoby się z zasadą ich samodzielności jurysdykcyjnej (zob. np. postanowienie SN z 16.02.2021 r., IV KS 38/20).

Zarzut obrazy przepisów postępowania, a to art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. ma charakter wadliwy a to z tego względu, że przepisy te w ogóle nie pozostają, jak to określono w zarzucie „w związku”. Odesłanie zawarte w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. nie obejmuje wszystkich ujemnych przesłanek procesowych, a wyłącznie te scharakteryzowane w art. 17 § 1 pkt 5, 6, 8, 9, 10, 11 k.p.k. Skarżący najwyraźniej przeoczył, że wyliczenie powyższe nie obejmuje przesłanek wynikających z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

Z tych wszystkich względów skarga, jako niezasadna, podlegała oddaleniu.

Dlatego należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.